

המדען של אישרד

הבריאות גילה

כי בחלב הישראלי

טמונות סכנות

מישרד הבריאות רוצה להרוג אותי, ואני לא רוצה למות צעיר, אומר דוקטור ג'רי וסטין, רופא התעשייה האווירית. המשמש יועץ רפואי בהתנדבות לאגודה חגן לצרכן. אנחנו במצב חירום, חייבים להילחם. אחרת יהיו ממש טרגדיות."

ג'רי הנראה כבן 35, נולד וגדל בארצות-הברית. התמחה ברפואת-חלל ועלה לישראל. "כי אני ציוני", הוא אומר. מלבד עבודתו בתעשייה האווירית גם הירצה בחוג להנדסת-אנזש באוניברסיטת תל-אביב. "אני מלמד סטודנטים לעיצוב המוצר, שיבינו את הצד הרפואי והכריז אותי של המוצר המיוצר."

עתה נהנה ד"ר וסטין משנת שבתון, שאותה הוא מנצל כדי להכין את עבודת הדוקטור שלו בפילוסופיה. אך את עיתותיו הוא מקדיש גם למילחמה בוויהומים סביבתיים, גם אם זיהומים אלה הם "חוקיים".

הרופא גבה-הקומה מוכיח, באמצעות המחקרים שביצע, כי החלב שותה הישראלי, מזוהם בחיידקים, מכיל חומרים אנטי-ביוטים ושאריות של חומרי-הדברה הידורים עים כמחוללי סרטן. מחקריו נתמכים גם על-ידי מומחים בעלי מוניטין עולמיים.

שם אדם. כולל היושבר-ראש הנכבד, שמבין ברפואה. ואין אף נציג ציבור. אלה הם אנשים אינטרסנטים, שמקבלים משכורת בשביל להכשיל את הוועדה. איך הם יכולים בכלל לדבר על בריאות?"

ד"ר וסטין ישב בוועדה כאורח במשך שישה חודשים, וניסה כל העת למנוע שינוי התקן. "אני עם הגוף שלי, עומד ומנוע חרפה", אמר.

לפני כמה שבועות הוא קיבל מיכתב מדובר מכוון התקנים משה גבר, שלפיו נתבקש על-ידי פרופסור מנחם היים למנוע נוכחותם של אורחים בשיבות הוועדה. ג'רי וסטין הבין כי המדובר באורח אחד בלבד: הוא עצמו. במישרד-הבריאות טוענים: "לא יושבת ועדה של מכוון התקנים, אלא ועדה של מישרד-הבריאות, והיא אמורה לשנות את התקן. וזה ממש בתהליך סופי."

לא להעליב

את "תנובה"

לפני כשנה הטיל מישרד-הבריאות על ד"ר חיים גרכטר, יושבר-ראש המחלקה למעבדות של המישרד, לבצע מחקר שנקרא "מיבצע בדיקת חלב מפוסטר". גרכטר נתבקש להעביר לד"ר טולצ'ינסקי, מנהל שירותי בריאות הציבור במישרד-הבריאות, את תוצאות הבדיקה של 100 דגימות חלב מפוסטר, שנלקחו בערים שונות בארץ, תוך כדי אבחנה בין חלב מיוצר וחלב משוק.

כשנמסרו תוצאות המחקר לד"ר טולצ'ינסקי, לפני חודש, הבינו אנשי מישרד-הבריאות כי נקלעו לתיסבות. עד אז היו רגילים לטענות של אנשים מחוץ למישרד, שאפשר היה לבטל את דבריהם כבלתי מהימנים ולא בדוקים. עתה מדובר במימצאי של מחקר שעליו הוחלט בתוך המישרד — ואת המחקר הזה אי אפשר לבטל כ"בלתי מהימן".

כאשר ביקשו אנשי חגן לצרכן עותק של תוצאות המחקר, נמסר להם כי זה "נשרף". אחר-כך אמרו כי הוא

האדם

החלב שלך מורעל?

מפוסטר" ואתה תתוועדה הציעה תתוועדה נוספת. לחלב גולמי, אומר ג'רי וסטין: "את יושבר-ראש אף פעם לא ראיתי בשיבות. בתתוועדה הראשונה יש שמונה אנשים, כמחציתם נציגי התעשייה העוסקת במוצרי-חלב. התתוועדה של התתוועדה מורכבת מתריסר חברים, בייניהם עשרה אנשי תעשייה, מחלבות ומישרד-הבריאות. כשנודע לי על העניין התחלתי להילחם. פניתי לחצתי ואיייתי מתי שאגיע לאמצעי-התיקשורת. כנראה שנבהלו ממני ואישרו לי לשבת כאורח בוועדה. והנה, התברר לי שאין

אבד. השבוע קבעה דוברת מישרד-הבריאות, דבורה גנני, בהודעה לעיתונות, כי "המחקר לא נכון מבחינה מדעית" אלא שעיין בסבלות הרשומות בדפי המחקר מוכיח, כי למישרד-הבריאות יש סיבות טובות במיוחד להתכחש לתוצאות.

המחקר עוסק בתקופה שבין ינואר לספטמבר 1978. במהלכו נבדקו כמה ערים, ובכל עיר נלקחו כמה דגימות. נשמרה האבחנה בין חלב מיוצר לחלב משוק ונערכה ספירה כללית של חיידקים, במיוחד של חיידקים קולי-פורמים. המסקנה: אין עיר אחת בישראל שבה עמד החלב בדרישות התקן!

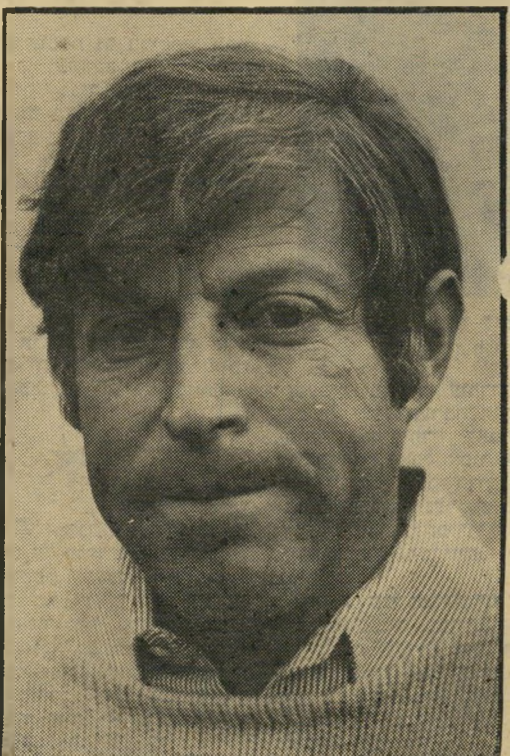
חומרי הדברה

אסורים

גם חומרי ההדברה שבחלב שימשו נושא למילחמה תיו של ד"ר וסטין. בידו מצויים מחקרים המוכיחים, כי לישראל יש שיא עולמי ברמת חומרי ההדברה שבמוזן. בעיקר בחלב. לאחר שנים של הכחשות, מצד מישרד-הבריאות, בטענה שלא הוכח, כי די-די-טי, למשל, מסוכן לבריאות שוכנעו הרשויות להפסיק את השימוש בחומר זה, ואו הועלה החשד, כי חומר הדברה אחר, אלפא ביתא C/H, נמנה על מחוללי הסרטן. ושוב, אחרי מאמץ ציט ממושכים הסכים מישרד-הבריאות להכריז כי חומר זה אסור בשימוש. אומר ג'רי וסטין: "בדקתי, ואני חושב שרוב המשקים בארץ נקיים. קיימים כמה משקים, מעטים אמנם, שלא שומרים ומשתמשים בחומר ההדברה הזה והם מהממים את כל המדינה. אבל אף אחד לא מעז להגיד להם משהו. חס וחלילה, שלא להעליב את תנובה, שתנובה לא תכעס."

בקרוב המדענים שורת אחידות דעים בנושא אחד: כ-80% מחוללי הסרטן מקורם בסביבה, מכלל זה 45% מקורם במוזן. ברור, לכן, כי על מישרד-הבריאות מוטלת האחריות לבדיקות חוזרות ונישנות של טיב המזון, ובכלל זה החלב למוצרי השונים.

מפוסטר" ואתה תתוועדה הציעה תתוועדה נוספת. לחלב גולמי, אומר ג'רי וסטין: "את יושבר-ראש אף פעם לא ראיתי בשיבות. בתתוועדה הראשונה יש שמונה אנשים, כמחציתם נציגי התעשייה העוסקת במוצרי-חלב. התתוועדה של התתוועדה מורכבת מתריסר חברים, בייניהם עשרה אנשי תעשייה, מחלבות ומישרד-הבריאות. כשנודע לי על העניין התחלתי להילחם. פניתי לחצתי ואיייתי מתי שאגיע לאמצעי-התיקשורת. כנראה שנבהלו ממני ואישרו לי לשבת כאורח בוועדה. והנה, התברר לי שאין

מדען וסטין מאבק לבן

במשך שלוש השנים האחרונות מנסה וסטין לזעזע את פקודי מישרד-הבריאות ומישרד-התקלאות. הוא פונה במכתבים, מנצל את אמצעי-התיקשורת ומשתמש גם בבית-המישפט. אך התגובה תמיד אחת: "קיבלנו מיכתבך, הנושא נמצא בבדיקה". או: "שמענו, העניין בטיפול".

תתוועדה

של תתוועדה

חוק הפיקוח על מיצרכים ושירותים משנת 1957 קובע כי אסור לייצר, לשווק או למסור חלב ומוצרי חלב, שיש בהם יותר מ-10 חיידקים מסוג קוליפורמים במיליליטר אחד (סמ"ק). אך החוק הפך את מתה שאיש לא מקפיד לכבדה, "מישרד הבריאות מביה באופן קבוע וחד-משמעי את החוק הקיים", אומר ג'רי וסטין.

ואומנם, כמה בדיקות שנערכו מטעם חגן לצרכן, הוכיחו כי החלב המשוק בארץ אינו עומד בדרישות התקן הישראלי. כאשר העלו אנשי חגן לצרכן את טענתם בפני עובדי מישרד-הבריאות, הם נענו בזו הלשון: "החוק עומד ממילא להשתנות. במקום מצב תיקני של 10 חיידקים למיליליטר יהיה התקן 100 חיידקים, ואם יהיו בו גם מעט חומרים אנטי-ביוטים, זה לא נורא". כלומר, התקן הבין-לאומי, המקובל בארצות-הברית ובאירופה מזה 50 שנה, אינו מספיק טוב בשביל מישרד-הבריאות הישראלי, ואם לא ניתן לשמור על החוק הכתוב, עדיף לא ולהתאימו למציאות, גם אם יש בכך משום סכנה

בדצמבר 1977 הוגשה עתירה לבית-הדין הגבוה שר-הבריאות ומנהל שירותי-המזון. התלונן על חוק הפיקוח על מיצרכים ושירותים משנת 1957, הוא רשות מבצעת ולא רשות מחוקקת. "בשם מישרד-הבריאות, ענתה כי החוק, בית-הדין הגבוה לצדק הוציא צו, ונתן ארכה של שלושה חודשים, לשינוי חוק הפיקוח על מיצרכים ושירותים משנת 1957, או קבע בית-הדין, אין בסמכות מישרד-הבריאות לפרש את החוק הקיים כראות עיניו.

לפני שנה, החוק עדיין לא שונה והחלב עדיין לא מונחה ועדה של מכוון התקנים, בראשותו של פרופ' יוד מנהיים, ראש הפקולטה לטכנולוגיית מזון בטכניון בחיפה. הוא שימש כיושבר-ראש מליאת הוועדה לחלב, כמו כן מונחה תתוועדה, שנקראה "תתוועדה לחלב